

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครโทรอนโต
 ข่าวเด่นประจำสัปดาห์
 ระหว่างวันที่ 14-18 มีนาคม 2565

ข้าวสาลี วิกฤตสงครามในยูเครนกับ “ความมั่นคงทางอาหาร” ของแคนาดา

วิกฤตสงครามในยูเครนและนโยบายแซงก์ชันจากประเทศโลกตะวันตกกับรัสเซียที่ตัดขาดการค้ากับประเทศทั่วโลกได้สร้างความวิตกให้กับองค์กรสหประชาชาติ (United Nation) ที่มีความกังวลถึงผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานด้านอาหารของโลก ที่จะมีความรุนแรงไม่น้อยไปกว่าผลกระทบของราคาน้ำมันโลก ทุกวันนี้ ยูเครนเป็น “Breadbasket of Europe” และเป็นหนึ่งในประเทศผู้ผลิต

เพียงทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ แต่ได้เป็นอู่ข้าวอู่น้ำของชาวยุโรป จากตัวเลขสถิติในปี 2563 พบว่ายูเครนมีสัดส่วนการผลิตธัญพืชของโลก (World Production) ที่มีสัดส่วนของข้าวโพด 13% เมล็ดทานตะวัน 47% และข้าวบาร์เลย์ 14% ที่หลายประเทศต้องพึ่งพาการนำเข้าอาหารธัญพืชจากยูเครนเป็นหลัก

และส่งออกสินค้า “ข้าวสาลี” ของโลกซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตอาหารตั้งแต่ขนมปัง เส้นพาสต้า(รวมถึงเบหมีสำเร็จรูป) โดยรัสเซียและยูเครนเป็นผลิตข้าวสาลีที่สำคัญของโลกที่มีสัดส่วนสูงรวมกันถึง 30% ของปริมาณการผลิตของโลก วิกฤตล่าสุดได้ส่งผลให้ราคาข้าวสาลีพุ่งกระโดดกว่า 50% ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมา โดยจะมาซ้ำเติมวิกฤต Covid ที่หลายประเทศทั่วโลกโดยกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ยังไม่สามารถฟื้นตัวจากวิกฤตดังกล่าว ที่หากสถานการณ์ยูเครนลากยาวต่อไปจะส่งผลกระทบต่อราคาพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นๆ สูงขึ้น ที่อาจลามกลายเป็นปัญหาในมิติของเสถียรภาพความมั่นคงทางอาหาร (Food Security) ของหลายประเทศที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าอาหารเป็นหลัก

ผลการนโยบายแซงก์ชันการค้ากับรัสเซียและวิกฤตในยูเครนได้เริ่มส่งผลกระทบต่อ

ความมั่นคงทางอาหารของหลายประเทศ อาทิ อียิปต์ผู้นำเข้าข้าวสาลีรายใหญ่ที่สุดของโลก ต้องพึ่งพาการนำเข้าข้าวสาลีจากรัสเซียถึง 70% และ 20% จากยูเครน ในขณะที่อินโดนีเซียอันดับ 2 พึ่งพาการนำเข้าจากยูเครน 27% (มีการนำเข้าปริมาณน้อยจากรัสเซีย) อันดับ 3 ได้แก่ ตุรกี ที่พึ่งพานำเข้าข้าวสาลีจากรัสเซียสูงถึง 77% และ 9% จากยูเครน ไม่รวมถึงประเทศอื่นๆ ที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าข้าวสาลีจากยูเครน อาทิ เลบานอน 50% ลิเบีย 43% เยเมน 22% และบังคลาเทศ 21%

หากเจาะลึกถึงสถานการณ์ข้าวสาลีในตลาดโลก ฤดูกาลเพาะปลูกข้าวสาลีในประเทศมีภูมิอากาศหนาวเย็น จะเริ่มต้นปลูกในฤดูหนาว โดยชาวนาส่วนใหญ่ได้เริ่มหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวสาลีตั้งแต่ช่วงปลายปี 2564 (ตั้งแต่ช่วงก่อนการเกิดสงครามโดยเมล็ดพันธุ์ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่เพาะปลูกแล้ว) และจะเริ่มเก็บเกี่ยวในช่วงปลายฤดูร้อนในเดือน มิถุนายน-กรกฎาคม ของแต่ละปี ในขณะที่พืชเศรษฐกิจอื่นๆ อาทิ ข้าวโพด เมล็ดทานตะวัน ข้าวบาร์เลย์ จะเริ่มเพาะปลูกในเดือนเมษายน-พฤษภาคม ของแต่ละปี (เก็บเกี่ยวช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม) จะเกิดปัญหาเรื่องการผลิตอย่างหนักหากสถานการณ์สงครามยืดเยื้อต่อไปที่ชาวนาอาจไม่สามารถเริ่มเพาะปลูกได้ จะส่งผลกระทบต่อผลิตของโลกในปี 2565-2566 ปัจจุบันยูเครนไม่ได้มีความสำคัญแค่

ข้าวสาลีเป็นหนึ่งในพืชเศรษฐกิจของแคนาดาสำหรับการส่งออก เนื่องจากเป็นประเทศที่มีขนาดพื้นที่เพาะปลูกมหาศาล (ในพื้นที่ภาคกลางของประเทศ) อีกทั้งมีจำนวนประชากรน้อย ส่วนเป็นการผลิตเพื่อการส่งออก ปัจจุบันแคนาดาเป็นผลิตข้าวสาลีใหญ่อันดับ 6 ของโลก (มีกำลังการผลิต 33 ล้านตัน/ปี) รองจากจีน (134 ล้านตัน) อินเดีย (104 ล้านตัน) รัสเซีย (75 ล้านตัน) สหรัฐฯ (52 ล้านตัน) ฝรั่งเศส (41 ล้านตัน) ในขณะที่ยูเครนอันดับ 7 (28 ล้านตัน)

ในช่วงหลายสัปดาห์ที่ผ่านมาภาครัฐแคนาดาได้มีการหารือร่วมกับสมาคมผู้ผลิตข้าวสาลีในประเทศ เพื่อเตรียมรับมือกับสถานการณ์ความผันผวนของราคาสินค้าข้าวสาลีในตลาดโลก แต่หนึ่งประเด็นที่สำคัญพบว่า ถึงแม้ว่าแคนาดาต้องการเพิ่มผลการผลิตข้าวสาลี ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลเพื่อต้องการช่วยเหลือประเทศที่ขาดแคลนข้าวสาลีหรือเหตุผลเพื่อหวังผลทางธุรกิจเพื่อการส่งออก แต่ในความเป็นจริงไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากฤดูกาลปลูกข้าวสาลีนั้น ได้เริ่มตั้งแต่

- นโยบายภาครัฐ เศรษฐกิจการลงทุน แนวโน้มการตลาด รายงานสินค้าและบริการ อื่นๆ

ฤดูหนาวที่หนาวจะต้องมีการสต็อกเมล็ดพันธุ์และการวางแผนพื้นที่การเพาะปลูกล่วงหน้าไปแล้ว ซึ่งสถานการณ์ปัจจุบัน ปล่อยให้ราคาข้าวสาลีในตลาดโลกที่พุ่งสูงที่ไม่อาจทำให้ชาวนาสามารถเพิ่มกำลังการผลิตได้อย่างที่ต้องการ แต่สิ่งหนึ่งที่แน่นอนคือแคนาดาที่มีความมั่นคงทางอาหารที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในโลกตะวันตกอื่นๆ ที่ยังคงต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าอาหารเป็นหลัก

ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ โทร.1169 (หากโทรจากต่างประเทศ โปรดติดต่อที่ โทร. +66 2792 6900)

ความเห็นสำนักงานฯ

วิกฤตสงครามในยูเครน ไม่เพียงกระทบราคาน้ำมันโลกที่พุ่งสูงแล้ว ยังมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงด้านอาหาร “Food Security” ของหลายประเทศที่ต้องพึ่งพาการนำเข้าอาหารจากรัสเซียและยูเครน ซึ่งข้าวสาลี (Wheat) เป็นหนึ่งในสามของวัตถุดิบอาหารหลักของคนทั่วโลกที่รวมถึงข้าว (Rice) และข้าวโพด (Corn) สงครามครั้งนี้ได้ส่งกระทบอย่างหนักกับระบบห่วงโซ่อุปทานของข้าวสาลี โดยรัสเซียและยูเครนได้เป็นแหล่งผลิตข้าวสาลีมีสัดส่วนคิดเป็น 30% ของการผลิตทั่วโลก ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา ราคาข้าวสาลีได้พุ่งสูงขึ้นกว่า 50% ที่จะส่งผลให้ภาวะเงินเฟ้อทั่วโลกทวีความรุนแรงขึ้นไปอีกด้วยหากวิกฤตในยูเครนไม่คลี่คลาย และข้าวสาลีอาจเป็นัญพิชแรกที่ได้รับผลกระทบ และอาจส่งผลกระทบต่อไปกับัญพิชอาหารชนิดอื่นๆ

ภาวะเงินเฟ้อส่วนใหญ่ได้มีผลกระทบโดยตรงอย่างมาก โดยเฉพาะกับคนชั้นกลางและคนชั้นล่างที่มีรายได้น้อย ซึ่งอำนาจการจับจ่ายของเงินในกระเป๋าลดลง (มูลค่าที่แท้จริงของรายได้ลดลง) ที่หากสถานการณ์ดังกล่าวลากยาวต่อไปจะลามไปสู่ปัญหาทางสังคมและปัญหาอื่นๆ ในอนาคต ถึงแม้ว่าธนาคารแห่งชาติทั่วโลกได้เริ่มปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยเพื่อสกัดเงินเฟ้อแต่ภาวะเงินเฟ้อครั้งนี้ ปัญหาไม่ใช่มาจาก “ดีมานด์” เพียงอย่างเดียว ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่มาจากฝั่ง “ซัพพลาย” อีกด้วย

ในอนาคต วิกฤต “ความมั่นคงด้านอาหาร” จะกลายเป็นสิ่งมีความสำคัญไม่แพ้ “ความมั่นคงด้านพลังงาน” ซึ่งไทยมีความพร้อมเป็นแห่งผลิตและส่งออกสินค้าอาหาร ที่ไทยอาจชูนโยบายหลักให้กลายเป็น “Food Basket of the World” เพื่อรองรับกับความผันผวนของสถานการณ์โลกหลังสงครามในยูเครนครั้งนี้ มุมมองและนโยบายของภาครัฐแต่ละประเทศจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิง ที่จะหันมาให้ความสำคัญความมั่นคงทางอาหารมากขึ้น

ติดตามความเคลื่อนไหวในการค้าระหว่างประเทศผ่านเว็บไซต์ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศที่ www.ditp.go.th และ www.thaitrade.com หรือโทรปรึกษาเรื่องการค้าระหว่างประเทศที่กรม

- นโยบายภาครัฐ เศรษฐกิจการลงทุน แนวโน้มการตลาด รายงานสินค้าและบริการ อื่นๆ